

gressieve resultaat hunner verpleging, het nest verlaten.

4e. Ook werden eenige proeven genomen omtrent het verwisselen van eieren tusschen merels en lijsters.

Verving men slechts één of twee eieren, dan werden deze wel niet terstond verwijderd, maar kon men er toch zeker van zijn, ze na twee, drie dagen niet meer in het nest te vinden.

Toen evenwel het geheele legsel van een merel door dat van een lijster vervangen werd, heeft de merel er nog een week op gebroed en is toen spoorloos verdwenen.

Nog één proefneming moet hier vermeld worden, als bewijs voor het bestaan van een broeddrijf.

Kearton trof bij een schuur een spreuwenest, dat zóó gelegen was, dat hij van binnen het nest kon bereiken en de spreuw gadeslaan, zonder zelf opgemerkt te worden. Zij zat juist op jongen. Deze werden vervangen door houten eieren. Eenigzins verrast bekam de spreuw spoedig en broedde welgemoed op de gekleurde houtjes. Toen hij de jongen wederom met de houten eitjes verwisseld had, bleek de spreuw wel ten hoogste verwonderd, maar ging haar jongen trouw broedden. Nog niet tevreden verjoeg Kearton haar nogmaals, nam de jongen uit het nest en stak door het hooi zijn arm zóó, dat zijn hand de nestholte (die in het donker lag) vulde. De spreuw kwam en ging, zonder aarzelen op deze vreemde nest-inhoud zitten, nam vol zorg twee vingers onder haar vleugels, en bleef zóó broeden!

Wat volgt nu uit al deze proeven?

Door de niet gelijke objectieve waarde der proeven schijnt het voorbarig uit dit materiaal reeds conclusies te inducereen.

Hoogstens kan men vermoeden, dat de waarheid omtrent het broedprobleem ligt in de richting aangewezen door de volgende vier stellingen van Leverkühn ¹⁾

I. Die Vögel zeigen sich indifferent gegen nicht von ihnen gelegte, eigenartige Körper in ihrem Brutneste und belassen

entweder selbde im Neste ohne sie zur Bebrütung anzunehmen

oder nehmen sie sogar zur Bebrütung an und ziehen die Stiefjungen gross.

II. Die Vögel zeigen sich nicht indifferent gegen ihnen vom Menschen hinzugelegte oder umgetauschte Fremdkörper und

entweder verlassen sie ihr Nest

oder beseitigen die Fremdkörper (alle?)

III. Einige Arten vereinigen I und II in sich.

IV. Die Fremdkörper können hinsichtlich ihres Aussehens und ihrer Grösze gleich und sehr verschieden sein.

Misschien, dat de leden van het Nat. Hist. Gen. in Limburg door dit schrijven kunnen aangespoord worden nauwkeurig waargenomen en aangeteekend materiaal te leveren voor de oplossing van dit van alle zijden belangwekkend vraagstuk.

F. W. s.j

1) Op een der bij-factoren wijst dr. J. Fischer. Hij wil bewijzen, dat het verschil in temperatuur van de onder- en bovenzijde van een bebroed ei tot een der voornaamste broedfactoren behoort, dit alles in aansluiting met zijn warmte-theorie.

2) Of op deze wijze de broedtijd veranderd kan worden, is nog niet genoegzaam onderzocht.

3) In de volgende voorbeelden beperken we ons tot de inheemsche vogels.

4) Het is een bekend feit, dat de indringer de aanwezige eieren niet altijd verwijderd, zoodat men aldaar een vreemde vogel op een heteroogeen legsel aantreft. Soms worden vele eieren uitgebroed en de jongen groot gebracht; ja, zelfs de eigen eieren in de steek gelaten om de reeds uitgekomen vreemde jongen te verzorgen.

5) De proeven bij huisdieren (kip, eend, kanarie enz.) worden hier niet besproken, aangezien hun instinctieve aanleg door de inteelt te veel is beïnvloed; ofschoon gevangen wilde vogels niet buiten den invloed staan van hare nieuwe omgeving, worden zij wel als voorbeelden aangehaald en met een kruisje geteekend.

6) Vraagt men mij of het niet mogelijk is, dat de werkelijke ouders mee verhuisd waren, dan meen ik, voor zoover men de vogels uit zijn tuin aan vorm, kleur en stem individueel kan kennen, te mogen antwoorden, dat het pleegouders waren. Grooter zekerheid wil ik aan deze kwestie niet toekennen. Een mooi onderwerp voor verdere proefneming!

7) De stellingen zijn ingekort weergegeven.

AANWINSTEN VOOR HET MUSEUM.

Van den Heer Alph. Theunissen, Amstenrade: een goudhaantje.

Van den Heer L. Keuller, Maastricht: de onschelp van een *Ostrea auricularis* (zeer zeldzaam.)

Van den Heer A. H. Gorris, Hoofd der School, Schinveld: schedel van een Orang-Oetang van Sumatra's Oostkust.

Van het Zoölogisch Museum (Artis) Amsterdam: land- en zoetwaterschelpen afkomstig uit Limburg, nml. *Eulota fruticum* Müll., St. Pieter; *Ericia elegans* Müll., Gulpen; *Succinea pfeifferi* Rossm., Afferden; *Ancylus fluviatilis* Müll., Gulpen; *Unio pictorum* L., Geulle; *Unio tumidus* Retz., Geulle; *Anodonta piscinalis* Nilsson, Geulle.

AANWINSTEN VOOR DE BOEKERIJ.

La Belgique horticole, annales de botanique et d'horticulture, rédigée par Edouard Morren. (Janv. 1880—Déc. 1882) (sch. G. H. G. Lagers, Maastricht).

Het Leven der Zee (met 219 afbeeldingen) door Dr. J. J. Tesch, Wereldbibliotheek 1920, (sch. Jos Cremers).

Van de Familie van wijlen ons medelid den Heer J. P. Schoonhoven ontving de boekerij alsnog:

Metamorphosis naturalis, ofte Historische Beschrijvinge van den oorspronk, eygenschappen ende vreemde veranderingen der wormen, rupsen, maeden, vliegen, witgens, bijen, motten ende dierghelijcke diertkens meer; niet uit eenige boecken, maar alleenlijck door eygen ervarentheyd uitgevonden, beschreven, ende na de konst afgeteyckent, door Johannem Goedaerdt (met platen); tot Middeburgh, bij Jaques Fierens, Boek-verkooper inde Globc. Drie deelen ('t derde deel verscheen in 1669).

De Vogels van Nederland door Dr. H. Schlegel, Hoogheleeraar te Leiden, 2de herziene druk, 1ste en 2de deel, Amsterdam, G. L. Funck, 1878.

Uit ons Krijtland, door E. Heimans, met een gekleurde schetskaart, teekeningen van den schrijver, foto's en 12 stereoscoopplaten. Amsterdam, W. Versluys, 1911.

NIEUWE LEDEN.

De heeren G. H. van Bers, Scheikundige a. h. Rijkslandbouwproefstation, Maastricht, Volksbondweg 12; Mr. J. Gadiot, Villapark, Maastricht; Paul Marres, Brusselschestraat, Maastricht; J. Edixhoven, Mijn-ingenieur, Eijgelshoven.